

Ett helt nytt liv

Charlotta Kåks Röshammar

Ett helt nytt liv

*Porträtt av tolv kvinnor
som lyckats starta om i Sverige*

|KONSAI
FÖRLAG

Innehåll

NAJMA ABUBAKAR	
”Jag älskar metall”	9
ZINA KHANJI	
”Språket påverkar tankarna”	23
NATSENET ASMALASH BERHE	
”Det behövs mer praktik”	41
LAYLA AL KATTAN	
”De sa att jag inte skulle kunna jobba med ekonomi” ...	55
ROSANA MÅNSSON	
”Livet händer”	69
RAFAL SALAH ABDELQADER	
”Allt, allt, allt var nytt”	83
HOPE ESPE BIZIMUNGU	
”Många tror att det bara finns två val”	99
AMINA AHMED	
”Rasismen finns hos nyanlända också”	115
SAMIRA AZIZI MARGHZAR	
”Friheten är en gåva”	131
TAMARA ZULJEVIC	
”Jag får leva, bara det”	149
JYOTSNA NANDA	
”Tänk på vad Sverige har gett dig”	165
MARAM JABR	
”Var inte rädd för stora drömmar”	181

Förord

I den här boken möter du tolv kvinnor. De kommer från olika länder och har olika bakgrund. De flesta har kommit till Dalarna som flyktingar, några har valt att flytta hit på grund av arbete eller kärlek. Gemensamt för dem alla är att de har lyckats skapa en ny framtid i Sverige.

Arbetslösheten bland utrikesfödda kvinnor är högre än för kvinnor som är födda i Sverige. Att lära sig ett främmande språk och etablera sig på arbetsmarknaden i ett nytt land är en utmaning. Men möjligheterna till jobb och utbildning är många.

Kvinnorna berättar om erfarenheter de har gjort på vägen mot studier och arbete. Berättelserna är personliga och kan läsas som de personporträtt de är. Men vi hoppas också att boken ska motivera andra som flytt, eller flyttat, till Sverige. Låt dig inspireras av tolv starka kvinnor!

JOSEFINA BYLUND

Arbetsmarknad och integration, Ludvika kommun

NAJMA ABUBAKAR

”Jag älskar metall”

Sladden ligger i ett stadigt grepp i den ena handen. Kvinnan i blå arbetskläder fattar tag om svetsen med den andra. Därefter för hon lågan längs med fogen och skapar en jämn svetskant.

”Munstycket är jättelångt och eleverna vill gärna stöta upp svetsen med handen. Jag visar hur de ska hålla sladden med vänsterhanden och stå stadigt, klämma in högerarmen mot kroppen”, säger Najma Abubakar och stänger av instruktionsvideon där hon själv visar hur det går till att svetsa. Just den här dagen har eleverna på Yrkesakademin i Borlänge hemstudier. Skolan har rustats med ny ventilation och nytt golv.

”Det har varit lite kaos. Vi har burit saker hit och dit”, säger hon. Ute i entrén möts besökarna av en reklamvepa där det står: *Det finns alltid jobb för yrkeskunniga inom industrin*. Det var också så det svenska yrkeslivet började för Najma: med informationen om en kort utbildning och möjligheten att snabbt få jobb.

Dessutom handlade det om hennamålningar. Och kanske framför allt om hennes handläggare på Arbetsförmedlingen. Det är honom hon tackar för yrkesvalet. Han guidade henne på rätt sätt, tycker hon som i hemlandet Somalia började arbeta på en hårsalong redan som tolvåring.

Kvällen innan har hon varit hemma hos en kompis som ska gifta sig, och smyckat den blivande brudens armar, ben, fötter och händer i snirkliga mönster, med hennafärg som sitter kvar några veckor. Najma går fram till sin väska som står i ett hörn på kontoret och plockar fram en genomskinlig plaststrut.

”Så här går det till”, säger hon och håller struten som för att spritsa kristyr på pepparkakor. ”Henna är ett pulver som man blandar ut med vatten. Man håller färgen här i struten.” Så vrider hon ihop öppningen upptill, visar var färgen kommer ut längst ner och illustrerar hur hon för händerna för att måla mönstret.

I ett samtal med handläggaren frågade hon efter en utbildning till frisör. Men då skulle hon först behöva läsa svenska för invandrare, SFI, och sedan en treårig gymnasieutbildning.

Najma ville jobba.

”Jag hade hälsan och mådde bra, jag var vuxen och ville

komma ut och arbeta. Familjen hemma i Somalia väntade på att jag skulle hjälpa dem. Om jag gick på bidrag skulle jag inte kunna hjälpa dem. Vi är fattiga, så jag hjälper dem hela tiden.”

Då frågade handläggaren om hon ville gå på studiebesök till Yrkesakademien, där utbildningar till svetsare och truckförare skulle hållas. Hon gick dit, gillade det hon såg och bad om att få gå utbildningen till svetsare. Truckförare tyckte hon verkade för ansvarsfullt, särskilt eftersom hon som kvinna inte hade haft tillåtelse att köra bil i Somalia.

”Han blev mycket förvånad. Men han visade mig en film där två kvinnor hade utbildat sig till och jobbade som svetsare.”

När hon berättade om hennafärgningen frågade han hur hon gjorde det. Hon visade honom, och han sa att de två yrkena liknade varandra. Att hålla i ett svetshandtag, eller i strut för hennamålning – båda krävde en stadig hand och precisionsförmåga. ”Det kommer du att fixa”, sa han.

Hon började på utbildningen och det visade sig stämma. Såväl lärare som andra elever blev imponerade. Hur kunde hon lära sig så snabbt? Däremot blev reaktionerna från omgivningen starka. Vid den tiden umgicks hon

En hel del administration ingår i jobbet.

mest med personer som också invandrat från Somalia, och hos dem vägde de traditionella värderingarna tungt. Svetsning var ett yrke för män, ansåg de.

”Ingen av dem hade provat. De visste inte hur lätt det var. Jag upptäckte att det var jätteenkelt för mig.”

Men kritikerna stod på sig, hävdade att det var ett tungt och brandfarligt yrke. Borde hon inte välja vårdyrket i stället? När trycket från omgivningen blev för starkt gick hon till sin handläggare och frågade om hon kunde byta.

”Men han sa att om jag åker bil kan jag krocka och göra illa mig. Om jag vårdar gamla kommer jag att lyfta tungt.

Det finns en fara i alla yrken, man måste alltid lära sig att skydda sig. Svetsning är också farligt, men han sa att jag kan skydda mig.”

Hon bestämde sig för att fortsätta. Och för att inte lyssna på kritiken mer. Det var svetsare hon ville bli.

Till Sverige kom Najma som tjugosjuåring 2011. Då hade hon de senaste åren jobbat på restaurang i Grekland: sju dagar i veckan, tolv timmar om dagen, från tre på eftermiddagen till tre på natten.

”Jag fick mellan 300 och 350 kronor om dagen. Det var mycket pengar om man jämförde med arbetet på salongen i Somalia. Och jag hittade en jättebillig lägenhet. Jag fick kompisar som jag bodde med. Det var en källare, inte jättefint. Men ändå”, säger hon och ser drömmande ut. ”Ojoj, åh, livet där var bra och tryggt.” Hon kunde ta på sig vilka kläder hon ville och inte oroas för att någon jagade henne. Och hon kunde skicka pengar hem till de fattiga och utsatta släktingarna i Somalia.

I Somalia kom kriget 1991, när hon bara var sex år gammal. Då flyttade de runt för att hitta säkra ställen att bo på. När hon var tolv år flyttade de tillbaka till Mogadishu, där hon är född, och hon började arbetet på salongen i samma hus. I fem år var hon assistent, sedan började hon också klippa och färga hår och lära sig hennamålningar.

Ett helt nytt liv

Porträtt av tolv kvinnor som lyckats starta om i Sverige

Utgiven av Konsai förlag
i samarbete med Ludvika kommun, med finansiering från
Västerbergslagens samordningsförbund – Finsam,
Stockholm, Sverige, 2021.

© Charlotta Kåks Röshammar och Konsai förlag

Form och foto: Charlotta Kåks Röshammar

Tryck: Stibo Complete, Danmark, 2021

Första upplagan, första tryckningen

ISBN: 978-91-519-4449-4

konsai.se

LUDVIKA
KOMMUN

Finsam